

Zo spelen wij in Olst-Wijhe

beleidsnota spelen
2011 - 2014

1. Inleiding

In 2006 heeft de gemeenteraad de nota Spelen in Olst-Wijhe, een integraal speelruimtebeleidsplan, vastgesteld. Hoofddoelstelling van de nota is “geef het spelende kind voldoende, veilige, bereikbare en herkenbare buitenspeelruimte. In de nota zijn de uitgangspunten voor de inrichting van speelruimte vastgesteld en is een beeld gegeven van de lokale situatie. Tot slot is een aantal beleidsuitspraken vastgesteld.

1.1. Doel

Doel van deze notitie is om de evaluatie van het vastgestelde speelruimtebeleid en het beleid voor de komende vier jaar vast te stellen. In de evaluatie geven we aan wat er de afgelopen vier jaar gespeeld heeft. We benoemen concreet welke projecten we uitgevoerd hebben en beschrijven aan de hand van de concrete beleidsuitspraken die bij de nota Spelen in Olst-Wijhe zijn vastgesteld wat de stand van zaken is. Vervolgens geven we een overzicht van trends en ontwikkelingen en formuleren we een herziene visie op spelen. We besluiten de nota met het formuleren van het beleid voor de komende vier jaar..

1.2. Voorbereiding

Ter voorbereiding op de evaluatie is met enkele belangrijke “speel”partners gesproken over het vastgestelde beleid. Zo zijn gesprekken gevoerd met Stichting Openbaar Onderwijs De Mare en met Stichting Christelijk Onderwijs Salland (SCOS). Ook is binnen de gemeentelijke organisatie gesproken met stakeholders van diverse vakgroepen: RO (bestemmingsplannen), Fysieke Infrastructuur (groenbeleid) en de buitendienst (inspecties) . Dit overleg werd geleid door twee specialisten in speelvoorzieningenland van Sportservice Overijssel, die ons tegelijkertijd een onafhankelijk advies over ons speelruimtebeleid gegeven hebben. Verder hebben we gesproken met de beleidsmedewerker onderwijs en met de coördinator buitendienst. Tot slot hebben we een gesprek gevoerd met de portefeuillehouder om haar visie op het huidige beleid en op de toekomst te horen. Uiteraard is rekening gehouden met opmerkingen van inwoners uit onze gemeente die in de afgelopen jaren betrokken zijn geweest bij de (her-)inrichting van speelplekken.

2. De huidige situatie

Hoofddoelstelling van de Nota Integraal Speelruimtebeleid was:

“geef het spelende kind voldoende, veilige, bereikbare en herkenbare buitenspeelruimte”

Aan de hand van de kernwoorden uit de doelstelling geven wij hieronder weer wat de conclusies zijn van de evaluatie.

2.1. Voldoende speelruimte?

In de vorige nota werd geconstateerd dat er twee zogenaamde witte vlekken waren. Delen van de gemeente waar geen speelvoorziening is die aansluit op de actieradius van kinderen.

Binnen het centrumplan Olst is in 2007 een speelvoorziening opgericht aan de H.G. Plumstraat.

Rond de Enkweg in Wijhe is deze zomer een natuurlijke speelplek gerealiseerd. Doordat de spoorwegovergang aan het Kerkpadblok werd afgesloten konden de kinderen van de Enkweg e.o. niet meer naar de speelplaats aan de andere kant van het spoor. In overleg met de bewoners is gezocht naar de meest geschikte locatie. De conclusie kan nu dan ook zijn dat er in de gemeente een dekkend geheel aan speelvoorzieningen is.

2.2. Veilige speelruimte?

Alle onze speeltoestellen voldoen aan het Attractiebesluit. Ze zijn gecertificeerd en worden geïnspecteerd en onderhouden volgens de normen die het Attractiebesluit aangeeft. Ook besteden we bij de inrichting aandacht aan veiligheid rondom de locatie, zoals verkeersbewegingen in de nabijheid en de aanwezigheid van water.

2.3. Bereikbare speelruimte?

Bij de herinrichting van een speelvoorziening wordt gekeken naar de leeftijdsopbouw in een wijk, zodat deze kinderen binnen de actieradius die op hun leeftijd van toepassing is, een speelvoorziening kunnen bereiken en deze ingericht wordt voor hun leeftijd.

De afgelopen jaren heeft de nadruk veelal gelegen heeft op de middengroep (6 tot 10/12 jaar). Op de meeste plekken hebben we ook voor de kleuters één of enkele toestellen geplaatst.

In een nieuwbouwwijk, waar we nog vrij zijn in de keuze voor een speelvoorziening, maken we een verdeling in leeftijdsgroepen. Zo hebben we in Zonnekamp een verdeling gemaakt tussen de jongste groep, tot 8 jaar, een middengroep, tot 10/12 jaar en de oudere jeugd, 10+. In bijlage 2 is per kern een overzicht gegeven van speelvoorzieningen die voor de jongste kinderen bedoeld zijn (roze cirkels).

2.4. Herkenbare speelruimte?

Een speelplek in een woonwijk is voor kinderen een herkenbare plek in hun wijk. Het is een ijkpunt, van waaruit zij bijvoorbeeld de weg naar huis weer weten te vinden. Dit geeft hen een gevoel van veiligheid. Door voldoende verschillende toestellen in speelvoorzieningen te plaatsen denken we de herkenbaarheid te hebben vergroot.

3. Uitvoering, wat is er in vier jaar gebeurd

3.1. De huidige speelruimte

In 2006 waren er in totaal 65 speelplaatsen in de gemeente. De speelvoorzieningen bij recreatieve gelegenheden vallen hier buiten. We maken onderscheid tussen speelvoorzieningen die

- A. openbaar toegankelijk zijn, volledig in eigendom en beheer van de gemeente.
de kosten voor onderhoud en beheer zijn volledig voor rekening van de gemeente
- B. openbaar toegankelijk zijn, geplaatst zijn op grond in eigendom van de gemeente, en in beheer zijn van derden
de toestellen zijn geplaatst op gemeentegrond; de toestellen worden geïnspecteerd door de gemeente, de kosten voor onderhoud zijn voor de beheerder van de speeltoestellen (bv. op sportparken).
- C. door de gemeente als openbaar toegankelijk zijn aangewezen, in beheer van derden, geïnspecteerd door de gemeente
de verantwoordelijkheid en de kosten voor beheer en onderhoud liggen volledig bij derden. (bv. openbaar toegankelijke schoolpleinen)
- D. niet openbaar toegankelijk zijn, in beheer van derden
de speelvoorziening wordt door derden beheerd en onderhouden (bv. afgesloten schoolpleinen, op campings, bij horecagelegenheden).

3.2. Uitvoeringsprogramma

Ieder jaar wordt op basis van de inspecties van het voorgaande jaar en het meerjarenonderhoudsprogramma een uitvoeringsprogramma spelen opgesteld. In dit programma staan speelvoorzieningen die heringericht moeten worden en die nieuw gerealiseerd moeten worden. Ook is in het uitvoeringsprogramma een overzicht opgenomen van projecten die in voorbereiding of in uitvoering zijn.

3.3. Herinrichtingen

In totaal zijn 12 speelplaatsen opnieuw ingericht. Een aantal scholen hebben een financiële bijdrage gekregen voor de herinrichting van het schoolplein.

In **Olst** zijn de speelplaats aan De Huisstede en het trap-/speelveld Kortricklaan/Dumonstraat in combinatie met de reconstructie van 't Kortrick opnieuw ingericht.

De speelplek aan de Olsterkampweg is volgens de onderhoudsplanning heringericht.

In **Boskamp** is het trapveld aan de Blomstraat opnieuw ingericht nadat er sprake was overlast. Aansluitend hierop is op sportpark Overwetering het handbalveld opnieuw omheind waardoor de voetballende jeugd ook buiten trainingstijd op het sportpark terecht kan.

Ook de speelvoorziening aan de Van Laakstraat is voorzien van enkele nieuwe toestellen en is, om overlast te voorkomen, anders ingedeeld.

In **Wesepe** is het schoolplein opnieuw ingericht in combinatie met de reconstructie van de kern Wesepe.

In **Den Nul** is het grasveld langs de Holstweg opnieuw ingericht. Zo is de jeu-de-boulesbaan verwijderd en zijn de speeltoestellen die langs de weg stonden naar deze plek verplaatst. Dit is uitgevoerd in het kader van het dorpsontwikkelingsplan (dop). Ook is een financiële bijdrage geleverd aan de vervanging van een aantal speeltoestellen op het schoolplein. In 2010 is in samenwerking met de dop-werkgroep en plaatselijk belang de speelvoorziening aan de Eikenweg opnieuw ingericht.

In **Wijhe** zijn de volgende speelplaatsen opnieuw ingericht:

- Kerkpadsblok, nadat wij veel meldingen van overlast van hangjongeren en zwerfvuil ontvingen.
- De speelvoorziening aan de Wittemerslag, in combinatie met de reconstructie Wiederhorsten.
- Wijhezicht, volgens de onderhoudsplanning
- Voorts is een financiële bijdrage geleverd aan de herinrichting van het schoolplein van OBS De Peperhof.

De gemeente heeft in **Boerhaar** de speelvoorziening achter gemeenschapshuis Pinokkio overgenomen van plaatselijk belang Boerhaar. Verder is inmiddels ook de laatste hand gelegd aan de inrichting van een trapveld voor de oudere jeugd.

In **Welsum** is één speelplaats opgeheven en wel de speelvoorziening bij Peuterspeelzaal De Peuterpost. In 2010 heeft het schoolplein enkele nieuwe speeltoestellen aangeschaft waar de gemeente een bijdrage aan heeft geleverd.

3.4. Nieuwe speelvoorzieningen

In de afgelopen vier jaar zijn zeven nieuwe speelvoorzieningen ingericht, te weten:

- H.G. Pluimstraat, in het kader van het Centrumplan Olst
- Ringmus, volgens bestemmingsplan Zonnekamp Olst
- Traveld Ringmus, volgens bestemmingsplan Zonnekamp Olst
- Kievit/Grutto, volgens bestemmingsplan Krijtenberg Wijhe
- Trapveld in Wesepe, op verzoek van Plaatselijk Belang Wesepe
- Loswal Wijhe, in het kader van Toerisme en Recreatie
- Kindercentrum De Bieënkorf aan de Lange Slagen. Dit is een particuliere speelvoorziening, waarvoor wij alleen de inspecties uitvoeren.

In totaal zijn er nu 71 speelplekken in Olst-Wijhe met ruim 300 speeltoestellen.

In bijlage 1 bij deze notitie is een totaaloverzicht van alle speelvoorzieningen opgenomen.

4. Beleidsuitspraken

In de nota Spelen in Olst-Wijhe heeft uw raad enkele beleidsuitspraken vastgelegd. Hieronder ziet u wat er met deze uitspraken is gedaan en wat de huidige stand van zaken is.

4.1. Beleidsuitspraak 1:

In nieuwe woonwijken wordt een richtpercentage van 3 % van de voor wonen bestemde gebieden als speelruimte bestemd.

Ruimte in Nederland

Ruimte in Nederland is schaars. Ruimte om te sporten en te spelen staat onder druk. Sport en recreatie moeten concurreren met wonen en werken. Woningen en kantoren leveren immers meer geld op.

De strijd om de ruimte treft vooral de jeugd. Kinderen en jongeren hebben geen stem in de verdeling of inrichting van de openbare ruimte. Kinderen hebben weinig ruimte om veilig buiten op straat te spelen. Het streven naar veiligheid, in termen van minder overlast, beperkt de speelruimte van kinderen. Er ligt een belangrijke taak voor de gemeente om de regie te voeren op dit thema dat verschillende sectoren betreft.

Ruimte in Olst-Wijhe

In Olst-Wijhe wordt nu bij het opstellen van bestemmingsplannen standaard uitgegaan van het richtpercentage van 3 %.

Spelen is standaard mogelijk binnen de bestemming groen. Een grasveldje in de buurt geeft al aanleiding om een balspel uit te oefenen.

Het is echter van belang dat kinderen niet alleen in ingerichte speelvoorzieningen kunnen spelen, maar ook "op straat". Hierbij kan gedacht worden aan een brede stoep om te skaten, of een pleintje waar je kunt knikkeren, fietsen, rolschaatsen of gewoon lekker kunt zitten op een bankje. Verder is het natuurlijk heel belangrijk dat kinderen via veilige loop- en fietsroutes bij een speelvoorziening kunnen komen.

In feite zou zowel binnen de sectie groen en grijs standaard de mogelijkheid moeten zijn om te spelen. Bij het maken van een inrichtingsplan wordt hier meer rekening mee gehouden.

Dilemma is wel dat elke m² spelen ook voor woningbouw gebruikt kan worden. De gemeente zou daardoor minder inkomsten ontvangen. Echter, de economische waarde van een wijk stijgt als er speelvoorzieningen zijn. Overigens is de waarde van een woonwijk niet alleen in geld uit te drukken. Speelruimte verhoogt de aantrekkelijkheid van de leefomgeving in een wijk of buurt. En als er voldoende speelruimte in een wijk is, is dit ook van belang voor de gezondheid, onder andere doordat kinderen daardoor meer bewegen en in de buitenlucht komen. Immers, een goede gezondheid is ons ook heel wat waard.

Onze conclusie is dat in nieuwe woonwijken bestemmingsplantechnisch 3 % van de beschikbare ruimte als speelruimte bestemd is (Krijtenberg, Noorder Koeslag, Zonnekamp-West, Zonnekamp-Oost).

4.2. Beleidsuitspraak 2:

In 2009 wordt een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit en de behoefte van de openbare speelruimte.

Als we het hebben over kwaliteit dan wordt hiermee bedoeld wat kinderen en ouders vinden van een speelvoorziening, van hun woonomgeving. Kwaliteit in de zin van staat van onderhoud valt onder veiligheid en deze is gewaarborgd.

Middels onder andere onze buurt- en kernenaanpak wordt inzicht verkregen in de kwaliteit en behoefte aan openbare speelruimte.

Op dit moment hebben vijf kernen een dorpsontwikkelingsplan (dop). Bij elk dop, dat tot nu toe is uitgevoerd, staat spelen op de agenda. Tijdens de oriëntatiefase van het dop, waarin de onderwerpen van de dorpsagenda worden bepaald, wordt ook aan de kinderen en jongeren gevraagd wat hun wensen en ideeën zijn voor hun leefomgeving. Tijdens de keuzeavonden worden de ideeën gepresenteerd en kan hierop gestemd worden door alle bewoners. De ervaring leert dat niet alleen de kinderen en jongeren voldoende en veilige speelruimte belangrijk vinden maar ook volwassenen zien graag dat hun kinderen en jongeren hiervoor de mogelijkheden geboden krijgen. Via het dop kan ook een gedeelte van het uitvoeringsbudget beschikbaar worden gesteld aan speelvoorzieningen of voor de inrichting van trapvelden.

De behoeften in de overige kernen, die nog geen dop hebben, worden vooral via de kernenbezoeken, buurtschouwen en reconstructies duidelijk. Indien een bestaande speelplaats niet meer voldoet of de buurt is van mening dat er onvoldoende speelruimte in een wijk aanwezig is, komt dit hier aan de orde.

Ook tijdens het jaarlijkse bezoek van groep 7 en/of 8 van de basisscholen aan onze gemeente komt spelen vaak aan de orde. Speelvoorzieningen zijn voor deze scholieren een tastbaar onderwerp. Er wordt dan gevraagd om extra of uitbreiding van speelruimte, zoals trapveldjes en crossbaantjes.

Daarnaast verkrijgen wij informatie uit de diverse gezondheidsmonitoren van de GGD. In de laatste Monitor kinderen 0 tot 12 jaar zijn diverse vragen gesteld over "buiten spelen" in het algemeen. Alle ouders geven hierin aan dat er mogelijkheden zijn voor de kinderen om buiten te spelen. 23 % van de ouders vindt wel dat er te weinig speelplekken zijn. Naar de kwaliteit van het buiten spelen wordt niet gevraagd. Dit zou in toekomstige monitoren wel meegenomen kunnen worden, maar zal zich dan waarschijnlijk beperken tot een of twee vragen.

Door middel van de dops, de buurtschouwen, de kernenbezoeken, reconstructies, collegebezoeken basisscholen, GGD-monitoren, etc. krijgen we al heel veel informatie en daarom is er niet voor gekozen om separaat een onderzoek uit te voeren naar de kwaliteit en de behoefte van openbare speelruimte.

Tijdens de opinierende raadsvergadering is er echter voor gepleit dat er in de toekomst aanvullende objectieve toetsing door externe deskundigen moet plaatsvinden, die bovendien een objectief inzicht in het ervaringsoordeel van de jeugd kan weergeven.

Wij zullen dan ook in het kader van het onderzoeksprogramma door de afdeling Kennis en Verkenning van de gemeente Deventer, in 2013 (halverwege de termijn voor een nieuwe evaluatie), een klanttevredenheidsonderzoek uit laten voeren. De kosten hiervan drukken op het beschikbare onderzoeksbudget.

4.3. Beleidsuitspraak 3:

Aan de hand van vastgestelde randvoorwaarden praten bewoners/gebruikers mee over de inrichting van een speelvoorziening.

Bij zowel de herinrichting van een bestaande speelplek als de inrichting van nieuwe speelvoorzieningen laten we omwonenden en andere belanghebbenden altijd meedenken en meepraten. In de praktijk blijkt dat dit zeer op prijs gesteld wordt. Het gaat tenslotte om hun woonomgeving.

Hoe we bewoners laten meepraten is van meerdere factoren afhankelijk. Gaat het om een nieuw plan, dan worden belanghebbenden al in een vroeg stadium benaderd. Gaat het om een herinrichting dan wordt vaak met een kleine groep een plan voorbereid en gepresenteerd aan andere belangstellenden. De locatie is immers al bepaald. De randvoorwaarden, om te komen tot een inrichtingsplan, zoals de financiën, zijn vooraf vastgesteld.

Belangen

Bij de inrichting van een speelvoorziening spelen altijd diverse belangen, het algemene belang (kinderen willen spelen) en het individuele belang (not in my backyard). Als het gaat om de inrichting van een openbare speelvoorziening is het de taak van de gemeente om hier de regie te voeren en een goede modus in te vinden om te komen tot een voor een ieder aanvaardbare inrichting van een speelvoorziening. Dat is niet altijd eenvoudig. Door zo vroeg mogelijk duidelijk te zijn over (mogelijke) locaties voor speelruimte en transparant te zijn in de manier waarop we belangen afwegen en buurtbewoners deelgenoot laten maken van dilemma's waar we tegenaan lopen, proberen we hier zo zorgvuldig mogelijk mee om te gaan.

Presentatie

Wat aandacht vraagt is de presentatie van een plan voor een nieuwe speelvoorziening. Met de huidige computertechnieken is het mogelijk om presentaties te maken die een duidelijk beeld geven van de nieuwe situatie. Daarom zullen leveranciers van speeltoestellen vaker gevraagd worden om een presentatie te verzorgen. Daardoor kan ook sneller en efficiënter op vragen en wensen van bewoners worden ingespeeld.

Kinder-/jeugdparticipatie

Wanneer we een speelvoorziening inrichten praten we veelal met volwassenen, ouders. De uiteindelijke gebruiker, het kind, wordt vaak "vergeten". Dit is overigens niet alleen in Olst-Wijhe het geval, maar is een omissie die je in heel Nederland ziet. Kinderen hebben vaak andere ideeën over en belang bij speelruimte dan volwassenen. Zij zijn speeldeskundigen en kunnen aangeven waar een speelplek aan moet voldoen. Ze kunnen meedenken over het ontwerp, over het schoonhouden, over omgangsregels en eventueel extra activiteiten. Kinderinspraak zal volgens een apart traject georganiseerd moeten worden. Wanneer zij samen met volwassenen meepraten, komen zij amper aan bod. Wel is het goed als volwassenen en kinderen hun bevindingen aan elkaar presenteren.

In Olst-Wijhe gebeurt dit al in de voorbereidende gesprekken bij de dops. In de kernen waar geen dop gemaakt wordt of wanneer in de toekomst in een dop-kern een speelvoorziening moet worden ingericht, kunnen we de kinderen benaderen via de

basisscholen, de naschoolse opvang, een buurthuisvereniging of een jongerenorganisatie.

Het opzetten en begeleiden van kinder- of jeugdparticipatie vergt specifieke kennis van de wijze waarop de jeugd de wereld beleeft, denkt en hun mening geeft. Kortom een taak die zorgvuldig en met voldoende kennis uitgevoerd moet worden.

In Olst-Wijhe kan Landstede Welzijn hierbij een rol spelen. Dit is echter niet logisch omdat het accent bij hen ligt op jongeren en niet op de doelgroep tot 10/12 jaar. Daarnaast zijn zij in het kader van de heroverweging al gekort op hun subsidie. Een andere optie is om dit ambtelijk vorm te geven. Onze medewerkers zijn hier echter niet in gespecialiseerd.

In de zomer 2010 is bij de inrichting van de Eikenweg in Den Nul een experiment uitgevoerd door kinderen van OBS De Holsthoek uit te nodigen om hun voorkeur uit te spreken voor inrichting van de speelvoorziening. Het werd daarbij duidelijk dat de keuze van de kinderen afweek van die van de ouders. De leverancier van de speeltoestellen was aanwezig op deze avond en kon alle vragen van de kinderen beantwoorden en tevens op basis van de wensen van de kinderen adviseren over de definitieve inrichting.

Bij de inrichting van de speelvoorziening aan de Enkweg in Wijhe hebben we bij de aanbesteding de opdracht meegegeven om kinderparticipatie op te nemen bij het ontwerp. Een optie is om in de toekomst kinderparticipatie onderdeel van de aanbestedingsvoorwaarden te laten zijn.

De voorkeur gaat uit naar deze laatste optie. Omdat de eisen aan kinderparticipatie per inrichting verschillend kunnen zijn, is op dit moment nog niet aan te geven welke financiële gevolgen deze optie heeft.

4.4. Beleidsuitspraak 4:

Alle speeltoestellen die in beheer zijn van de gemeente worden 2x per jaar geïnspecteerd, worden volgens de richtlijnen van het Attractiebesluit onderhouden en van elk toestel is een logboek aanwezig dat wordt bijgehouden.

Alle speeltoestellen worden in ieder geval 1x per jaar door onze eigen inspecteurs geïnspecteerd. Na de zomer volgt een korte visuele inspectie. Binnen het groenbestek zijn afspraken gemaakt met Sallcon en Wezo dat zij het dagelijks onderhoud van een speelvoorziening uitvoeren. Dit is het aanharken van het zand, aangrenzende struiken snoeien en eventueel zwerfvuil verwijderen. Wanneer er een defect aan een toestel is, melden zij dit direct bij de gemeente.

Van alle speeltoestellen zijn logboeken aanwezig. Een logboek dient op de locatie aanwezig te zijn en te worden bijgehouden. Wanneer het openbare speelvoorzieningen betreft waar geen permanent beheer bij is gebeurt dit door onze eigen inspecteurs. Op scholen, buurthuizen en peuterspeelzalen zijn logboeken aanwezig die door de beheerders moeten worden bijgehouden. In de praktijk blijkt dit niet altijd te gebeuren. De speeltoestellen zijn in eigendom van de betreffende school, buurthuis of peuterspeelzaal. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud en beheer en daarmee ook het bijhouden van het logboek ligt bij de eigenaar van het toestel.

De kwaliteit van de inspecties, inclusief het bijhouden van de logboeken is in 2008 gewaardeerd door de Voedsel en Warenautoriteit met een 7. Een van de

aandachtspunten was dat niet alle uitgevoerde werkzaamheden in het logboek werden opgenomen. Het bijhouden van een logboek is arbeidsintensief.

In de notitie Visie Buitendienst is opgenomen dat onze buitendienst de vaktechnische taken blijft uitvoeren. Zo ook de inspecties van de speeltoestellen. Standaard zijn 2 buitendienstmedewerkers belast met de inspecties, maar ook met het klein onderhoud. Om de kosten te reduceren streven we ernaar om bij de inrichting van een speelvoorziening te kiezen voor een beperkt aantal leveranciers, en te kiezen voor leveranciers die kwalitatief goede speeltoestellen maken die lang mee gaan. Aandachtspunt is wel de efficiency rond de administratie van de inspecties en het verkrijgen van managementinformatie. Door het inzetten van een geautomatiseerd systeem kunnen gegevens sneller verwerkt worden en kan ook sneller managementinformatie verkregen worden.

Onze gemeente heeft een onderzoek laten uitvoeren naar het beheer van de openbare ruimte: "Kwaliteit in Beeld". Op basis daarvan zijn verkennende gesprekken gevoerd met de gemeente Deventer en Raalte over samenwerking. Een afspraak die daarbij gemaakt is, is dat er voor de drie gemeenten in 2012 een aanbesteding zal plaatsvinden voor een gezamenlijk beheerpakket. Op dit moment kan nog niet aangegeven worden welke kosten hier straks mee gemoeid zijn.

4.5. Beleidsuitspraak 5:

Met beheerders van door de gemeente als openbaar toegankelijk aangewezen speelterreinen worden contracten afgesloten, waarin tenminste afspraken worden gemaakt over toezicht, melding, uitvoering onderhoud en verdeling van de kosten.

Het gaat hierbij om speelvoorzieningen bij sportverenigingen, buurthuizen, peuterspeelzalen en speeltuinvereniging KIO maar in de meeste gevallen om schoolpleinen.

Stichting De Mare

Sinds de ontvlechting van het openbaar onderwijs zijn de scholen eigenaar geworden van de grond en van de daarop geplaatste speeltoestellen. Stichting De Mare heeft in overleg met de gemeente een notitie spelen op schoolpleinen opgesteld. Er is geen concreet contract met hen afgesloten, maar er zijn wel werkafspraken gemaakt. De gemeente ontvangt van De Mare ieder jaar een marginale bijdrage van € 105,= per school.

Van oudsher zijn de beide openbare basisscholen in Wijhe in beheer bij de gemeente. Zij zijn openbaar toegankelijk. De schoolpleinen in Wesepe, Elshof, Den Nul en Welsum hebben een wijkfunctie en zijn daardoor ook openbaar toegankelijk. De gemeente verzorgt hier het beheer en onderhoud.

In Boskamp is de wijkspiegelplaats bij De Klimboom ook in gebruik bij de school. De voorziening bij de Ter Stegeschool in Olst is niet openbaar toegankelijk. Deze school heeft wel aangegeven het schoolplein open te willen stellen.

Stichting Christelijk Onderwijs Salland

De Stichting Christelijk Onderwijs Salland (SCOS) heeft alle schoolpleinen in eigen beheer. De inspecties worden door een eigen bureau uitgevoerd. In de afgelopen jaren zijn twee speelvoorzieningen door de gemeente aangewezen als openbaar

toegankelijk, na schooltijd. Dit zijn de voorzieningen bij de Jozefschool in Wijhe en De Bongerd in Boerhaar.

Het bestuur van SCOS heeft aangegeven dat harmonisatie van het beheer van de schoolpleinen voor de hand ligt, zeker nu het openbaar onderwijs verzelfstandigd is.

Harmonisatie beheer schoolpleinen

Als gemeente zullen wij ten aanzien van het beheer van schoolpleinen beleid moeten vaststellen, waarbij het belangrijkste uitgangspunt is dat het budget ongewijzigd blijft. Om hiertoe te komen zullen we een nader onderzoek te verrichten naar kindaantallen in de diverse wijken en kernen. Hierdoor kunnen we bepalen of er in een wijk/kern een overschot of een tekort aan speelvoorzieningen is. Dit zou er toe kunnen leiden dat een schoolplein gesloten wordt of juist geopend, maar ook dat we een bestaande speelvoorziening wel of niet opnieuw inrichten.

De schoolbesturen ontvangen jaarlijks een component via de lumpsumvergoeding van het ministerie van OCW voor vervanging van zandbakzand en voor een klim/klautertoestel. Deze bijdrage is niet kostendekkend.

Met de schoolbesturen zijn geen afspraken gemaakt over de maximale bijdrage die de gemeente geeft aan de herinrichting van een schoolplein. In het harmonisatievoorstel zal dan ook een voorstel voor financiering van onderhoud en vervanging van speeltoestellen op schoolpleinen opgenomen worden.

Buurthuizen, peuterspeelzalen, sportverenigingen, KIO (speeltuinenvereniging)

Met de besturen van buurthuizen, peuterspeelzalen, sportverenigingen en de speeltuinenvereniging zijn nog geen contracten afgesloten over het beheer en onderhoud van hun speeltoestellen, maar er zijn bij de aanleg wel afspraken gemaakt. Hoewel deze afspraken overwegend goed nagekomen worden, zullen afspraken alsnog formeel vastgelegd moeten worden.

4.6. Beleidsuitspraak 6:

Het budget voor speeltoestellen is toereikend voor onderhoud en beheer op een sober, maar aantrekkelijk kwaliteitsambitieniveau. Aanvragen voor een bijdrage in de herinrichting van een speelvoorziening door derden worden tot maximaal 1/3 van de projectkosten gesubsidieerd.

Bij het vaststellen van de nota is er voor gezorgd dat het beheer, onderhoud en vervanging van de bestaande speelplaatsen op een sobere, doch aantrekkelijke wijze kon worden uitgevoerd. Het speelruimtebudget staat wel onder druk, doordat:

- er geen rekening is gehouden met vervanging van ondergronden en omheiningen.
- de leveranciers hun prijzen verhogen wat niet in verhouding staat met de gemeentelijke index.
- fondsen minder bereid zijn om te subsidiëren. Het fonds "samen buiten spelen" bestaat zelfs niet meer.
- er sprake is van onvoorziene (overlast-)situaties
- bij speelplekken in nieuwbouwwijken geen rekening gehouden wordt met het onderhoud en vervanging op termijn; het aantal speelplaatsen is in de loop der jaren uitgebreid, zonder dat het budget is meegegroeid.
- de vergoeding die wij van de openbare scholen ontvangen ontoereikend is voor de kosten van onderhoud en vervanging van speeltoestellen. Met de schoolbesturen moeten nog nadere afspraken gemaakt worden over de verdeling van de kosten voor onderhoud en vervanging.

Het is ons tot nu toe gelukt om binnen de begrotingskaders de kosten voor onderhoud en vervanging van speeltoestellen op te vangen. Dit is voornamelijk gebeurd door geplande investeringen (deels) op een verantwoorde manier uit te stellen.

OVERZICHT VAN UITGAVEN 2006-2009

	Begroot	Werkelijk
2006	51.891	49.039
2007	34.300	31.417
2008	24.300	43.710
2009	44.300	39.796

Uw raad heeft in juni 2011 besloten om het budget voor spelen te reduceren met 20 %. Om deze taakstelling te realiseren zal het aantal speelterreinen gereduceerd worden, waarbij de focus zal liggen op wijken waar relatief veel jonge kinderen wonen. Hierbij kijken we naar het aantal kinderen dat in een wijk c.q. in een straal van 500 m rond een speelvoorziening woont, maar ook welke functie de speelvoorziening in de wijk heeft. Daarnaast zullen ook een aantal bedrijfsvoeringsaspecten (aanbesteding, efficiëntere ureninzet van medewerkers, etc.) bekeken worden en wordt de mogelijkheid tot temporisering van het onderhoud van de speeltoestellen onderzocht, zonder dat de veiligheid daarbij in het geding komt.

5. Wat speelt er de komende vier jaar.

5.1. Visie op spelen

De afgelopen periode hebben we de doelstelling van de nota vastgehouden en ervoor gezorgd dat het huidige bestand aan speelplekken in stand bleef.

Tijdens de gesprekken ter voorbereiding op deze notitie is een aantal conclusies getrokken, namelijk dat:

- Er veel standaard speelplekken zijn, er is weinig diversiteit. Dat wil zeggen dat er op speelplekken van hetzelfde soort toestellen staan.
- Er weinig informele speelruimte is, zoals de brede stoep, het maisveld, het rommelhoekje, een grasveldje. Deze zijn er wel, maar worden vaak vanwege hondenpoepoverlast niet als zodanig gebruikt.
- De combinatie met sport verbeterd kan worden. De BOS-Impuls heeft hier al een positieve bijdrage aan geleverd, door bijvoorbeeld sportactiviteiten op speelvelden te organiseren. Ook zijn delen van de sportparken in Wijhe en Olst buiten trainingstijden voor de jeugd toegankelijk. Op formele en informele speelplekken kunnen meer activiteiten georganiseerd worden, al dan niet in combinatie met sportverenigingen.
- Er weinig uitdaging, creativiteit in de speelruimte aanwezig is. Doordat speelvoorzieningen vol staan met toestellen worden kinderen minder uitgedaagd om zelf een spel te verzinnen.
- Er voor de oudere jeugd weinig "ruimte" is. Jongeren voelen zich vaak opgejaagd. Ze zijn, naar eigen zeggen, nergens welkom. Onderzoek toont aan dat verveling en een gebrek aan mogelijkheden om invulling te geven aan bespeelbare buitenruimte vaak de oorzaak is van vervuiling en vandalisme. Waar voldoende buitenruimte is voor spel, sport en ontmoeting, voelen kinderen en jongeren zich meer verantwoordelijk voor de ruimte. Door op overlast te reageren met het aanbod van een jongerenplek kan het beeld ontstaan dat wangedrag wordt beloond. Dan is het beter om met de jongeren te onderhandelen. Maak duidelijk dat er best wat mogelijk is, maar dat de jongeren daarvoor wel een tegenprestatie moeten leveren, bijvoorbeeld meewerken bij de aanleg en het onderhoud van die plek. Op dit moment vragen wij van jongeren nog geen tegenprestatie. Binnen de dop's is hier wel een start mee gemaakt. In onze gemeente is het samenwerkingsverband tussen politie, sociaal cultureel werk en gemeente, actief in het benaderen van jongeren die overlast veroorzaken in en bij speelvoorzieningen. Ook wordt al in bepaalde situaties in overleg met jongeren gezocht naar een oplossing voor de overlast die veroorzaakt wordt. Concreet vragen de trapveldjes in de gemeente om aandacht, met name wat betreft onderhoud en inrichting. De skatebanen voldoen in Olst en Wijhe. Wel horen we geluiden dat ze te klein zijn.

- Er allerlei trends en ontwikkelingen zijn waarbij spelen en speelruimte een rol kan spelen, zoals overgewicht, armoedebestrijding, de impuls brede scholen, sport- en cultuur, natuurlijk spelen, kunst en spelen, spelen voor ouderen, etc.

Terwijl er toch een dekkend geheel is aan speelvoorzieningen en er over het algemeen veel gespeeld wordt, is deze notitie ook een mooie aanleiding om de diverse trends en ontwikkelingen te noemen, te beschrijven en om daaruit een heldere visie op creatief en uitdagend spelen in Olst-Wijhe te formuleren.

5.2. Trends en ontwikkelingen

Overgewicht

Een groot deel van de kinderen en jongeren kampt met overgewicht. In onze gemeente is door middel van de BOS-Impuls al een ontwikkeling in gang gezet om kinderen meer te laten bewegen. Om het aantal kinderen met overgewicht te verminderen is het van belang dat er voldoende speelruimte blijft in de gemeente en dat de kinderen gestimuleerd worden hier gebruik van te maken. Speelplaatsen moeten dan ook aantrekkelijk en uitdagend zijn.

Armoedebestrijding, alle kinderen doen mee.

In 2008 hebben wij het Convenant "Alle kinderen doen mee" ondertekend. Dit is een project van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om te bereiken dat meer kinderen kunnen deelnemen aan sport, cultuur of andere activiteiten. In Olst-Wijhe heeft dit de naam "Spelekids" gekregen.

In vier basisschoolvakanties zijn in 2009 en 2010 op tenminste vier plekken in de gemeente laagdrempelige buurtactiviteiten georganiseerd. Activiteiten op het gebied van cultuur, sport-en spel. Deze activiteiten zijn vooral voor kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen of je nou goed bent in sport of niet. Deze activiteiten worden georganiseerd op speel-/trapvelden in de kernen of in het buitengebied. Deelname is altijd gratis. Het is belangrijk dat alle kinderen kunnen blijven spelen en bewegen. Een speelvoorziening in de buurt is dan ook van belang, vooral voor de jongste kinderen die er nog niet zelfstandig op uit kunnen trekken.

Impuls Brede Scholen. Sport en Cultuur, combinatiefunctionaris

Zoals al eerder gezegd heeft spelen een positieve invloed op de sociale cohesie in wijken en buurt. Spelende kinderen, hun ouders en andere buurtbewoners komen elkaar tegen op een speelplaats.

Sportservice Overijssel heeft begin 2010 een inventarisatie gedaan naar het speelruimtebeleid bij twintig gemeenten in Overijssel. Vanuit deze inventarisatie heeft zij een aantal doelstellingen geformuleerd:

1. Het stimuleren en ondersteunen van gemeenten in de ontwikkeling van integraal speelruimtebeleid, zodat de buitenruimte multifunctioneel benut kan worden ten behoeve van meerdere doeleinden en doelgroepen.
2. Het ontwikkelen van een spel-, sportprogramma waardoor meerdere doelgroepen participeren op de speel- en sportvoorzieningen en deze een bijdrage leveren aan de sociale cohesie in de wijk.

3. Het opzetten van een provinciaal/regionaal platform waarin ambtenaren die betrokken zijn bij speelruimtebeleid plaatsnemen, zodat er uitwisseling van kennis en informatie plaatsvindt.

Voor het tweede doel start Sportservice Overijssel bij acht gemeenten in Overijssel met een pilot 'Combineer en scoor met jeugd en buitenruimte'. Ook onze gemeente krijgt de mogelijkheid om deze pilot uit te voeren. Voor de wijk Olst-Noord zal een combinatiefunctionaris voor vier uur in de week worden aangesteld. Deze combinatiefunctionaris zal voornamelijk de jeugd en jongeren activeren tot sporten en bewegen.

Natuurlijk Spelen

Denkt u eens terug aan uw eigen jeugd. Wat deed u toen u vroeger buiten speelde. Deze vraag hebben wij vaak gesteld in de voorbereiding tot deze notitie. In de meeste gevallen was het antwoord: thuis, op de boerderij, op straat, in het hooi, op het land, in de bossen. En heerlijk vond men dat. In de natuur, zelf spelletjes verzinnen, samen met andere kinderen, elkaar ontmoeten.

Dat laatste, andere kinderen ontmoeten, dat gebeurt nu ook nog. Maar waar? Na school is dat vaak via de computer, op de (sport-)vereniging, of anders op een bankje in de wijk of in de speeltuin.

Een nieuwe trend is op dit moment Natuurlijk Spelen. Spelen met en in groen en water, waar kinderen hun eigen natuur kunnen volgen, wat stimuleert, prikkelt en uitdaagt.

Bij natuurlijk spelen worden aanleidingen gecreëerd die een beroep doen op de inventiviteit en onderzoeksdrang van kinderen, waardoor de motorische en sociale ontwikkeling wordt gestimuleerd. Structuren, texturen, geuren en materialen prikkelen de zintuiglijke ontwikkeling op een manier waar geen wikip tegenop kan. Olst-Wijhe is bij uitstek een gemeente waar natuurlijk spelen thuishoort. Natuurlijk spelen is landschappelijk inpasbaar. Het versterkt de ruimtelijke kwaliteit van onze plattelandsgemeente.

In welke vorm? Dat gaan we onderzoeken. Diverse organisaties houden zich hier al mee bezig en bieden mogelijkheden tot samenwerking en cofinanciering.

In Olst-Wijhe is inmiddels een start gemaakt met de inrichting van de eerste natuurlijke speelplek aan de Enkweg in Wijhe. Veder wordt al gesproken met de Vereniging Aardehuizen om in Zonnekamp-Oost een natuurspeelplek aan te leggen. Maar ook in de nieuwbouw van Noorder Koeslag is een grote plek gereserveerd waar op die manier speelruimte gerealiseerd kan worden.

Wij stellen voor om binnen de randvoorwaarden voor een speelvoorziening natuurlijk spelen te stimuleren. Hierbij kan gedacht worden aan het realiseren van een natuurlijke afrastering, een schuilhut, een natuurlijk doolhofje, een evenwichtsboom, een boombank, etc. In de wijk Kortrick in Olst is hier al een eerste begin meegemaakt door de omheining, annex zitmogelijkheid rond de speeltuin aan de Huisstede te maken van bomen die in de wijk gerooid zijn. Op het speelveld aan de Dumonstraat is een gerooide boom uit de wijk als evenwichtsbalk neergelegd en is een doolhof van gerooide bomen gemaakt.

Kunst en spelen

De trend om te kunnen spelen op kunst is inmiddels ingezet in Olst-Wijhe. Zo is het kunstwerk in Zonnekamp ook bedoeld om op te spelen. Het kunstwerk in De Noorder Koeslag, “de hangbrug” is een mooi voorbeeld van hoe we de oudere jeugd tegemoet kunnen komen.

Spelen voor ouderen

Een andere trend is het “Spelen voor ouderen”. Een aantal bedrijven is gestart met het maken van buiten”speel”toestellen voor ouderen. Deze toestellen zijn gericht op coördinatie, balans en uithoudingsvermogen en speciaal aangepast aan de bewegingsmogelijkheden van ouderen in de leeftijd van 55+. En dan met name bij verzorgingshuizen en woonzorgcentra, waar fysiotherapeuten gebruik van maken. Vooralsnog is dit een ontwikkeling waarbij het initiatief ligt bij het particulier initiatief. Onze gemeente stimuleert uiteraard het meer bewegen voor ouderen, via de Stichting Welzijn Ouderen.

6. **Beleid 2011 – 2014**

Het speelruimtebeleid, zorgen voor voldoende, veilige, bereikbare en herkenbare speelruimte blijft van kracht. Er is een dekkend geheel aan speelvoorzieningen. De veiligheid is gegarandeerd. Binnen het beschikbare budget lukt het ons om onze speelruimte op een sober en doelmatig kwaliteitsniveau te handhaven. De participatiegraad is hoog. We hebben goede contacten met gebruikers en omwonenden.

We mogen trots zijn op onze speelruimte.

Ook al zijn we trots, verbeteringen zijn altijd welkom. Daarbij denken we aan de volgende aanbeveling om op basis van het huidige beleid:

1. Spelen binnen de openbare ruimte breder mogelijk te maken door de toelichting en aanduiding in bestemmingsplannen aan te passen.
2. In de randvoorwaarden voor de inrichting van een speelvoorziening het thema natuurlijk spelen te stimuleren. De creativiteit en inventiviteit van kinderen wordt hierdoor gestimuleerd. Concreet gaan we na de inrichting van de Enkweg in Wijhe starten met nog twee pilots in de nieuwe wijken de Noorder Koeslag in Wijhe en Zonnekamp Oost in Olst.
3. Het gereduceerde beschikbare budget zo efficiënt mogelijk in te zetten, door het aantal speelterreinen te reduceren door de speelcirkels te vergroten van 400 naar 500 meter en de focus te leggen op wijken waar relatief veel jonge kinderen wonen, bedrijfsvoeringsaspecten te onderzoeken en zo mogelijk het onderhoud te temporiseren zonder dat de veiligheid daarbij in het geding komt.
4. Het beleid voor onderhoud en beheer van schoolpleinen te harmoniseren en schoolpleinen daar waar nodig openbaar toegankelijk te maken of te sluiten, ongeacht de “kleur” van de school. Hiertoe afspraken te maken met Stichting De Mare en Stichting Christelijke Onderwijs Salland.
5. Met beheerders en eigenaren van speelterreinen waarbij de gemeente eigenaar van de grond is of op verzoek inspecties uitvoert worden alsnog beheercontracten af te sluiten..
6. In de randvoorwaarden voor de inrichting van een speelvoorziening te stimuleren dat partners in spelen gezocht moeten worden. Dit kunnen landelijke- en lokale fondsen zijn, maar ook private partners zoals de woningbouwvereniging of lokale bedrijven.
7. Kinder- en jeugdparticipatie op te nemen in de aanbestedingsvoorwaarden voor de inrichting van een speelvoorziening, met als doel samen met kinderen en jongeren spelen en ontmoeten voor iedereen leuk te maken.
8. Sport en spelen nog meer te combineren.

Tot slot.....

Kinderen willen eigenlijk maar één ding: kind zijn.

Laten we er daarom **met elkaar** voor zorgen dat:

- “In Olst-Wijhe **voldoende** formele en informele **uitdagende speelruimte** is die de **creativiteit**, de **fantasie** en de **beweging** van alle spelende kinderen stimuleert.”

Waarna we kunnen zeggen:

Zo spelen wij in Olst-Wijhe!